

Naturvärdesinventering i Gärsnäs

Inför upprättande av nytt mötesspår samt ny tågplattform

OM RAPPORTEN:

Titel: Naturvärdesinventering i Gärsnäs

datum: 2016-06-14

Rapporten bör citeras såhär: Rydlöv, J. (2016). *Naturvädesinventering i Gärsnäs*. Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB

Omslag: bilden föreställer ytorna söder om spårområdet i Gärsnäs

OM PROJEKTET:

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

På uppdrag av: Tyréns AB

Beställarens kontaktperson: Johan Meurling

Projektledare: Johan Rydlöv (Calluna AB)

Rapportförfattare: Johan Rydlöv (Calluna AB)

Ansvarig utredare: Johan Rydlöv (Calluna AB)

Inventering: NVI – Johan Rydlöv (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: (Calluna AB)

Intern projektkod: JRV0009

Innehåll

Inledning	4
Metod	4
Resultat	5
Översiktlig beskrivning av området.....	5
Naturvärdesinventeringen.....	5
Naturvårdsarter.....	5
Diskussion	7
Referenser	8
Bilagor	8

Inledning

Trafikverket avser upprätta ett nytt mötesspår och ny plattform på Gärsnäs tågstation. Tyrens har anlitat Calluna för att utreda vilka naturvärden som finns i området med en naturvärdesinventering runt det berörda stationsområdet och på upplagsytor i närheten till spårområdet.

Metod

Naturvärdesinventeringen (NVI) genomfördes enligt SS 19 90 00, detaljeringsgrad "fält-detalj" enligt de kartor med berörda kartor som Tyréns försåg Calluna med innan arbetet, med tilläggen dokumentation av generellt skyddade biotopskyddsområden, att identifiera objekt med naturvärdesklass 4 samt detaljerad redovisning av naturvärdsarter.

Vid fältbesöket användes fältdator med underlagskarta och avgränsningar inlagda. Områden med naturvärden (polygoner om det är områden, punkter eller linjer om det är mindre objekt, t.ex. träd, odlingsrösen eller stenmurar) identifierades.

Fältbesöket genomfördes den 6 juni 2016 och genomfördes av Johan Rydlöv.

De fyra naturvärdesklasserna beskrivs kortfattat i tabellen nedan.

Tabell 1. Naturvärdesklasser, vad de innebär. Enligt Swedish Standards Institute 2014a och 2014b.

Klass	Förtydligande
Högsta naturvärde naturvärdesklass 1	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
Högt naturvärde naturvärdesklass 2	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
Påtagligt naturvärde naturvärdesklass 3	Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.
Visst naturvärde naturvärdesklass 4	Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Alla hänvisningar till rödlistan, i texten nedan och i alla bilagor, gäller den senaste rödlistan från 2015 (ArtDatabanken 2015).

Resultat

Översiktlig beskrivning av området

Området kring stationen i Gärsnäs består i grunden av torra solvarma sandiga miljöer. Det är gott om störda miljöer som visar på en historik av olika torrängsväxter som spridits hit med järnväg eller gynnats av närhet till tidigare trädesbruk och betade miljöer runt samhället. Flera av ytorna har inte klippts i modern tid och liknar betesmarker i en första igenväxningsfas.

Torra miljöer behöver inte mycket störning för att motverka olika igenväxnings regimer. I området är det påfallande att längs med gångstigar eller av annat slitage från kaniner och människor, så har många torrängsarter klarat sig trots att samhället långsamt urbaniserats med asfaltsytor och klippta gräsmattor med insådd av gräsfrön. Man kan vid stigar och spårkanter tala om en otydlig gradient mellan torräng och ruderata miljöer. Men i rapporten väljer vi att kalla dessa ruderata områden för torräng då de flesta arterna och strukturer påminner om denna typ av miljö. Enstaka äldre träd finns i området men inga träd är av en ålder att de får betydande påverkan för områdets naturvärden.

Naturvärdesinventeringen

Vid naturvärdesinventeringen påträffades 3 objekt som bedömdes ha naturvärden i naturvärdesklasserna 2-4. Av dessa bestod 2 objekt av arter förknippade med torrängar. Ett objekt bestod av en klippt gräsyta med ett par gamla apalar. Inga biotopskyddade objekt påträffades inom området.

De värdefullaste områdena är de ytor som gränsar till spårområdets södra sida, med en förhållandevis rik blomning av torrängsarter och två olika rödlistade arter knutna till störda torrängsmiljöer. alvarveronika (*Veronica praecox*) och väpplingblåvinge (*Polyommatus dorylas*).

Naturvårdsarter

Trots att området inte är särskilt stort påträffades två rödlistade arter inom investeringsområdets gränser, alvarveronika som är rödlistad som "starkt hotad" EN och väpplingblåvinge som är rödlistad som "nära hotad" NT. På flera gamla apalar hittade naturvårdsarten alléskruvmossa (*Syntrichia virescens*) som oftast växer på äldre ädellövträd på kyrkogårdar eller på alléträd i jordbrukslandskapet. Flera mindre vanliga torrängsarter hittades också som knipparv (*Cerastium glomeratum*), rödfibbla (*Pilosella aurantiaca*) och vi bedömer det som troligt att fler ovanliga eller rödlistade insekter hade kunnat hittas på platsen om man gjort riktade artinventeringar för detta.

Bild 1. Rödfibbla inom område 2, en av torrängsväxterna som bidrar till den goda blomförekomsten på lokalen

I tabellen nedan sammanfattas naturvärdesobjekten, i bilaga 1 finns en mer detaljerad beskrivning av objekten. Objektens läge redovisas också i kartorna i bilaga 2.

Tabell 2. Naturvärdesobjekt som observerades vid inventeringen i juni 2016 i Gärsnäs.

Objekt nummer	Klassning	Kommentar
Område 1	Visst naturvärde Naturvärdesklass 4	Området består till största delen av klippta gräsytor och insådd av olika gröen (<i>Poa sp.</i>) Här finns en del av samma arter som i de intilliggande torra gräsmarkerna och troligt vis har området samma historik men området har missgynnats kraftigt av påverkan från förvaltningsskötseln.
Område 2	Högt naturvärde Naturvärdesklass 2 preliminär bedömning (bedömningen är preliminär, utförligare inventeringar hade kunnat höja värdet till klass 1)	Gammal torräng som delvis har en påbörjad igenväxning men fortfarande har gott om öppna sandytor och skuggig miljöer i närheten av träd. Området består av för torrängar blomrika miljöer med goda förekomster av fjärilar och insekter. En hotad art förekommer stabilt på lokalen.
Område 3	Påtagligt naturvärde	En klippt gräsyta med flera gamla aplar. I gräsmattan

Objekt nummer	Klassning	Kommentar
	Naturvärdesklass 3	finns enstaka torrängsarter men troligen har området klippts under en lång tid. På aplarna hittas enstaka naturvårdsarter.

Diskussion

Området strax söder om järnvägen med torrängsfloran är särskilt viktigt att lyfta fram som ett område där försiktighet och så liten påverkan som möjligt krävs.

Det är viktigt att inte tillföra organiskt material eller bidra till att näringsförhållandena på platsen förändras. Om man ska deponera material rekommenderas att utnyttja andra ytor än de inom område 1.

För de ytor där maskiner och material planeras att förvaras under byggtiden är det viktigt att värdera graden av slitage och vilken påverkan det kan få på vegetationen.

Sandiga marker kan ofta gynnas av ett måttligt slitage (jämför med svagt betestramp) där det motverkar igenväxnings stadier och skapar nya blottade ytor av sand. Många insekter kan gynnas av den blottade sanden och de flesta kärlväxterna på lokalen kan antas ha en ganska god fröbank vilket gör att de med rätt skötsel efter slitage kan klara en måttlig störning. Det är dock viktigt att kontinuerligt följa upp planerat slitage så det inte överskrider vad som skulle kunna vara negativt för området, som t.ex. en kraftigt minskad mängd blomning under de närmaste åren. Vilket skulle kunna bli ett kontinuitetsbrott för många av pollinatörerna på platsen.

För området med de gamla aplarna kan påverkan minimeras om man bevarar och inte skadar de gamla aplarna.

Övriga områden är redan påverkade till den grad att de betydande naturvärdena försvunnit från platsen. Men efter att ytorna använts skulle man kunna använda sig av restmaterial från och omkring spåret som kan innehålla en värdefull fröbank för att underlätta återetablering av torrängsflora.

Referenser

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen. Rapportsystemet för växter, djur och svampar.
<https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>

Naturvårdsverket. 2012. Biotopskyddsområden. Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken. Handbok 2012:1, utgåva 1. Naturvårdsverket.

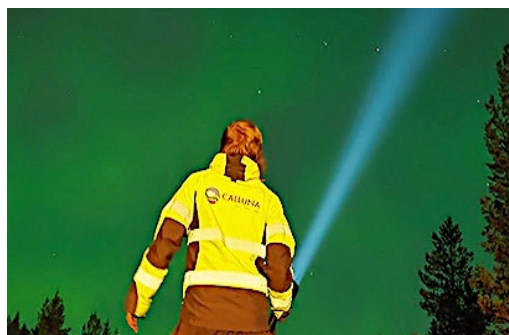
Swedish Standards Institute. 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk Standard ftSS 199000.

Swedish Standards Institute. 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - komplement till SS199000. Svensk Standard ftSS 199001.

Bilagor

Bilaga 1. Detaljerade områdesbeskrivningar

Bilaga 2. Kartor över områdena

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping